

Пінчук О. П.

к.пед.н, заступник директора з науково-експериментальної роботи

Кохан О.В.

с.н.с. відділу цифрової трансформації НАПН України

Полященко І.М.

с.н.с. відділу цифрової трансформації НАПН України

Інститут цифровізації освіти НАПН України

**ВІДМІННОСТІ ПРЕДМЕТНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ
«УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ОСВІТИ» ТА
«INTERNATIONAL ENCYCLOPEDIA OF EDUCATION»**

Elsevier справедливо вважається провідним видавцем із відкритим доступом. Підтримуючи дослідників у пошуку, зберіганні, обміні й ефективному використанні дослідницьких даних, Elsevier співпрацює з дослідницькою спільнотою, щоб розширити можливості відкритої науки. Одна з найбільших онлайн колекцій опублікованих наукових досліджень ScienceDirect привернула нашу увагу в частині основних довідкових робіт (Major Reference Works). По-перше, ми підтримуємо думку про те, що фундаментальна інформація закладає основи понятійного апарату як вихідного джерела доказової бази наукового дослідження і точки порозуміння для наукових колективів. По-друге, дослідникам, від студента до професора, потрібне авторитетне джерело фундаментальних знань під час виконання як міждисциплінарних досліджень, так і вивченні нової предметної галузі.

У переліку ресурсів ScienceDirect (станом на 18.09.2022) міститься 245 найменувань, датованих від 1982 року. Кожна робота написана провідними фахівцями з різних галузей наук і країн, переглядається та перевіряється на відповідність суворим стандартам експертами і редакторами розділів. Однак ці видання мають відмінний рівень складності викладу, глибини й доступності та орієнтовані на застосування певною аудиторією. Примітно, що 149 з них (61%) – це енциклопедії в різних галузях наук.

Портфоліо довідкових робіт охоплює 18 галузей серед яких «Психологія» і «Соціальні науки». Аналізуючи перелік цих джерел можемо констатувати, що

соціальні науки представлені мало (International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. Encyclopedia of Social Measurement).

Щодо галузі Освіта/Педагогіка виявлено лише одну енциклопедію— *International Encyclopedia of Education* (2010, <http://surl.li/dbdgo>). Видання крім друкованого має онлайн версію, що забезпечує доступ до відомостей у будь-який час і будь-де для багатьох користувачів, функції пошуку через платформу ScienceDirect, а також містить мультимедійний контент (аудіо- та відеофайли) з посиланнями на відповідні джерела для їх подальшого вивчення. Цю ідеологію взято Інститутом цифровізації освіти НАПН України за основу під час проектування *Української електронної енциклопедії освіти* (УЕЕО, 2022) [1].

Предметні класифікації згаданих видань є предметом окремого дослідження та представлені у таблиці 1 модульно, укрупненими одиницями, у визначеній нами послідовності.

Таблиця 1. Предметна класифікація. Порівняння

International Encyclopedia of Education	Українська електронна енциклопедія освіти
Догляд та освіта дітей раннього віку, дошкільна освіта	Освіта – Дошкільна освіта
Початкова та середня освіта	Освіта – Початкова освіта Освіта – Середня освіта
Вища освіта	Освіта – Вища освіта
Освіта професіоналів (ветеринарна, медична, військова, духовенства...)	
Професійна освіта	Освіта – Професійна освіта
Освіта дорослих	Освіта – Освіта впродовж життя
Педагогічна освіта	Освіта – Післядипломна освіта
Лідерство та управління	Освіта – Управління освітою
-	Освіта – Суб'єкти освітньої діяльності
Освіта дітей з особливими потребами	-
Демографія та соціальні зміни	-
Порівняльна освіта	Освіта – Загальні поняття, процеси, явища освіти
Розробка навчальної програми	
Економіка освіти	
Навчання та пізнання	
Оцінювання освіти	
Освітнє вимірювання	

Національні системи освіти	
Філософія освіти	
	Психологія – Загальні поняття, процеси, явища психології»
-	Психологія – Загальна психологія
-	Психологія – Психологія розвитку
-	Психологія – Педагогічна психологія
-	Психологія – Спеціальна психологія
-	Психологія – Історична психологія
-	Психологія – Соціальна психологія
-	Психологія – Політична психологія
-	Психологія – Гендерна психологія
-	Психологія – Гуманістична психологія
-	Психологія – Психологія праці
-	Психологія – Суб'єктів психологічної діяльності
Технологія та навчання	Цифровізація
Кількісний та якісний підходи до дослідження	Наука – Часткові проблеми науково-дослідної діяльності в галузі освіти
Методологія дослідження освіти: кількісні методи та дослідження	
-	Наука (загальні поняття, процеси, явища та часткові проблеми науково-дослідної діяльності в галузі освіти і психології, суб'єкти наукової діяльності, наукові школи, види наукових праць)
Міжнародні організації в освіті	Організації
-	Персоналії
-	Документи
-	Видання
-	Події

Зауважимо, що відсутність у таблиці певної категорії не означає відсутність статей на відповідну тематику, а лише свідчить про інші основи класифікації та певні традиції різних освітніх систем. Однак, очевидно, що проєктована УЕЕО матиме більш широкий спектр тематичного охоплення.

Список використаних джерел

Биков В. Ю., Буров О. Ю., Лупаренко Л. А, Пінчук О. П, Яцишин А. В. Концептуальні засади створення «Української електронної енциклопедії освіти». *Фізико математична освіта*. 2022. 36(4). С. 7-15. URL: <https://cutt.ly/nN6Mb8f>